

Jelgavas valstspilsētas dome
Jelgavas 4.sākumskola

Reģ.Nr.2811902954

Pulkveža O.Kalpaka ielā 34, Jelgavā, LV - 3001, tālr.: 63022236, tālr./fakss: 63024449,
e - pasts: 4ssk@izglitiba.jelgava.lv

APSTIPRINU _____
Jelgavas 4.sākumskolas direktore A.Lundberga
06.09.2021., Jelgavā

Jelgavas valstspilsētas pašvaldības izglītības iestādes
“Jelgavas 4.sākumskola”
Audzināšanas darba programma
2021.-2023. gadam

Satura rādītājs

1. Ievads.....	3
2. Audzināšanas darbību reglamentējošie dokumenti valstī un skolā.....	4
3. Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam.....	4
4. Izglītības prioritātes, attīstības stratēģija pilsētā.....	5
5. Izglītības iestādes attīstības mērķis, prioritātes, darbības galvenie virzieni.....	7
6. Audzināšanas darba virzieni, mērķis, uzdevumi, izkopjamie tikumi un kompetences.....	8
7. Audzināšanas darba mērķu un uzdevumu īstenošana.....	9
8. Klases audzināšanas darba plānošana, klases stundu ieteicamās tēmas.....	11
9. Klases stundās izmantojamās metodes un paņēmieni.....	13

Ievads

Audzināšanas darba programma ir skolas reglamentējošs dokuments, kas nosaka audzināšanas darba mērķus un uzdevumus. Programmai ir ieteikuma raksturs, to var izmantot ikviens klases audzinātājs savā darbā ar audzināmo klasi.

Audzināšana ir mērķtiecīgi organizēts cilvēkdarbības process, kas virzīts uz sociālās kultūras pieredzes nodošanu no paaudzes paaudzei, uz jaunās paaudzes vērtīborientāciju un pašregulācijas veidošanu un garīguma izkopšanu.

Audzināšanas procesā veidojas un attīstās personības attieksme pret cilvēku, darbu, kultūras vērtībām, dabu, sabiedrību, valsti. Tas nodrošina iespēju kļūt par pilntiesīgiem sabiedrības locekļiem, pašiem noteikt savu dzīvi, rīcību un būt atbildīgiem par to.

Mainoties sabiedriskajām iekārtām, vairākkārt ir mainījušies priekšstati par audzināšanu. Šobrīd, kad veidojam demokrātisku sabiedrību, audzināšanas mērķis ir brīva, patstāvīga un atbildīga personība. Skolēni jā sagatavo dzīvei Eiropā un pasaulē, saglabājot savu kultūras identitāti. Spēcīgu valsti var veidot tikai vesela, gudra un stipra tauta, tāpēc audzināšanas darbības rezultātā ir jārada skolēnos vēlme sevi garīgi un fiziski pilnveidot, bet tas nav iespējams bez savstarpējo attiecību kultūras un sapratnes.

Bez zināšanu uzkrāšanas būtiski ir iemācīt jauno cilvēku integrēties sabiedrībā un nostiprināt attieksmi pret dzīves pamatvērtībām, tai skaitā pret sevi un savu veselību kā līdzekli citu vērtību iegūšanai. Personības var veidoties tikai mijiedarbībā ar pedagogu – autoritāti, kurš ir iemantojis cieņu un uzticību. Tādas autoritātes pamatā ir atbildība par savu uzdevumu, savstarpējo attiecību un savas personības pilnveidošanu, kā arī gatavību uzturēt nepārtrauktu dialogu ar skolēniem. Mēs katrs nākam no ģimenes, kur iegūstam pamataudzināšanu. Izglītības iestāde ir atbildīga par izglītošanu un tālāku personības veidošanu. Audzināšanas process ir vienots, pēctecīgs, nepārtraukts un daudzveidīgs. Izglītojamo audzināšanu īsteno mācību stundās, klases stundās, ārpusstundu nodarbībās, starpbrīžos, izglītības iestādes organizētajos pasākumos un projektos, ikdienas sadzīves situācijās, kā arī pedagogiem sadarbojoties ar izglītojamā vecākiem vai personām, kas īsteno aizgādību, ar atbalsta personālu.

Tātad šis kopdarbs – skola + ģimene – noteiks kopējo mūsu sabiedrības veselumu vai tās problemātiku.

Programma veidota, ievērojot ANO Bērnu tiesību konvenciju, Bērnu tiesību aizsardzības likumu, Izglītības likumu, Vispārējās izglītības likums, Valsts pamatizglītības standartu, Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam “Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai”, MK noteikumus Nr. 480 “Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība”, MK noteikumus Nr.1338 “Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos, MK noteikumus Nr.89 “Kārtība, kādā izglītības iestāde informē izglītojamo vecākus, pašvaldības vai valsts iestādes, ja izglītojamais bez attaisnojoša iemesla neapmeklē izglītības iestādi”, VISC metodiskie ieteikumi “Atbalsta materiāli pilsoniskās audzināšanas un pilsoniskās līdzdalības sekmēšanai”, VISC metodiskie ieteikumi “Latvijas valsts simbolu lietošana izglītības iestāžu rīkotajos pasākumos”, VISC metodiskos materiālus “Klases stundu programmas paraugs” un “Ieteikumi Klases stundu programmas īstenošanai”, Jelgavas pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģiju 2007.-2020.gadam, Jelgavas valstspilsētas izglītības attīstības stratēģija 2019.-2025.gadam, Jelgavas valstspilsētas pašvaldības iestādes “Jelgavas izglītības pārvalde” izglītības attīstības

prioritātes, Skolas nolikumu, Skolas attīstības plānu 2021-2023, skolas darba plānu, skolēnu vecumposmu īpatnības.

Audzināšanas darbību reglamentējošie dokumenti valstī

- Izglītības likums.
- Vispārējās izglītības likums.
- Bērnu tiesību aizsardzības likums.
- ANO Bērnu tiesību konvencija.
- MK 15.07.2016. noteikumi Nr. 480 “Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība”.
- MK 21.05.2013. noteikumi Nr. 281 “Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu, mācību priekšmetu standartiem un izglītības programmu paraugiem”.
- MK 12.08.2014. noteikumi Nr.468 “Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem”.
- “Klases stundu programmas paraugs” (Metodiskais līdzeklis; VISC, 2016.).
- MK 24.11.2009. noteikumi Nr. 1338 “Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos”.
- MK 06.10.2017. noteikumi Nr. 1338 “Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos”.
- MK 01.02.2011. noteikumi Nr. 89 “Kārtība, kādā izglītības iestāde informē izglītojamo vecākus, pašvaldības vai valsts iestādes, ja izglītojamais bez attaisnojoša iemesla neapmeklē izglītības iestādi”.
- MK 01.06.2018. noteikumi Nr. 779 “Noteikumi par vispārējās izglītības iestāžu pedagoģiskā procesa organizēšanai nepieciešamo obligāto dokumentāciju”.
- Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam “Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai”.

Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam

Izglītības attīstības mērķi 2021.- 2027.gadam *Projekta versija, 16.07.2020.:*

1. Kvalitatīva un kvantitatīva pedagoģu un akadēmiskā personāla ataudze,
2. Kvalitatīva un mūsdienīga izglītība,
3. Ikvienam pieejams atbalsts viņa izaugsmei,
4. Ilgtspējīga un efektīva izglītības sistēmas un resursu pārvaldība.

Audzināšanas darbību reglamentējošie dokumenti skolā

- Skolas nolikums
- Skolas Attīstības plāns
- Skolas iekšējās kārtības noteikumi
- Skolas darba plāns
- Skolas audzināšanas darba programma
- Skolas audzināšanas darba plāns
- Skolas drošības noteikumi izglītojamajiem
- Klašu audzinātāju dokumentācija
- Karjeras attīstības atbalsta plāns
- Interesu izglītības programma

Izglītības prioritātes, attīstības stratēģija pilsētā

Jelgavas pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģija 2007.-2020. Vīzija:

Jelgava ir pilsēta, kas piedāvā tās iedzīvotājiem un viesiem darbam un atpūtai harmonisku vidi. Jelgavnieki dzīvo drošā un attīstītā Eiropas pilsētā ar augstu dzīves kvalitāti. Jelgava ir Zemgales plānošanas reģiona nacionālas nozīmes attīstības centrs, kurā koncentrējas izglītības, pētniecības un jauninājumu potenciāls, kas dod pozitīvu ilgtspējīgas attīstības stimulu reģiona un valsts attīstībai kopumā. Jelgavā ir dinamiska, uz zināšanām balstīta ekonomika, plašas izglītības iespējas, labvēlīga sociālā vide un aktīva kultūras un sporta dzīve. Pilsētas iedzīvotāju ienākumi un labklājība pieaug katru gadu.

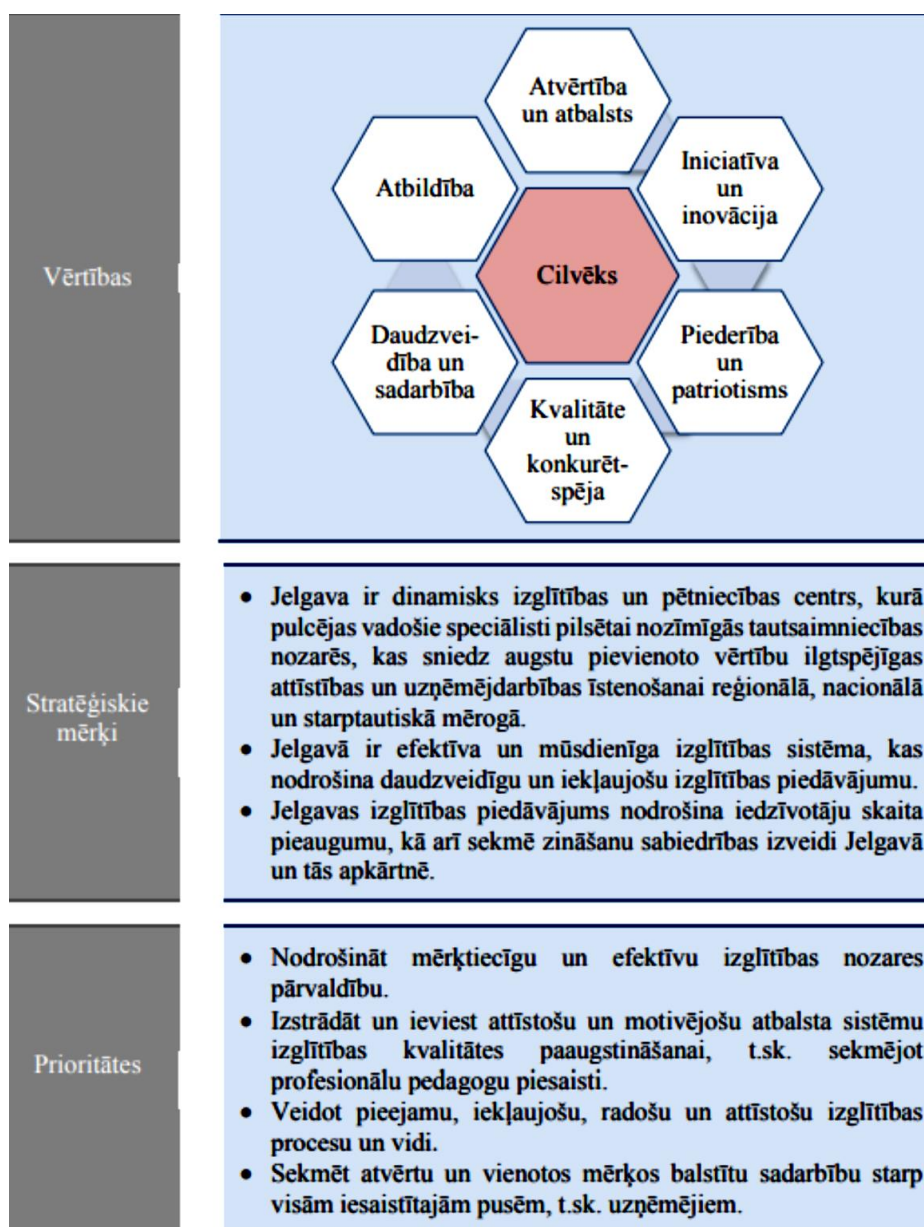
Jelgavas pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģija 2007.-2020. Attīstības prioritātes:

1. Izglītots, konkurētspējīgs, vesels, sociāli aktīvs un radošs iedzīvotājs.
2. Ekonomiski attīstīts zināšanu, tehnoloģiju un jauninājumu centrs.
3. Pilsēta ar mūsdienīgu un ilgtspējīgu dzīves vidi.

Jelgavas pilsētas attīstības programma 2014.-2020. Rīcībpolitika:

1. Izglītība mūža garumā un konkurētspēja darba tirgū.
2. Veselības un sociālo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība.
3. Atpazīstams un konkurētspējīgs piedāvājums kultūras, tūrisma un sporta jomās.
4. Mobilitāte un pilsētas sasniedzamība.
5. Kvalitatīva un droša pilsētvide.
6. Pētniecība, inovatīva uzņēmējdarbība un industriāla attīstība.

Jelgavas valstspilsētas izglītības attīstības stratēģija 2019.-2025. gadam

Jelgavas valstspilsētas izglītības attīstības prioritātes:

- 1. prioritāte:** Zināšanu sabiedrības pamats - kvalitatīva un iekļaujoša izglītība personības attīstībai, īstenojot mācīšanas un mācīšanās pieejas maiņu.
- 2. prioritāte:** Ilgtspējīga atbalsta sistēma - izglītības iestādes personāla, izglītojamo, vecāku un sabiedrības mērķtiecīga sadarbība katra izglītojamā individuālajai izaugsmei.
- 3. prioritāte:** Ilgtspējīgas izglītības resurss – efektīva, attīstību veicinoša, iekļaujoša un pieejama izglītības vide pašvadītam mācīšanās darbam.
- 4. prioritāte:** Efektīva pārvaldība – vadības komandas atbildība un rīcība izglītības kvalitātes nodrošināšanā un izglītības iestādes ilgtspējīgā attīstībā.

Izglītības iestādes attīstības mērķis, prioritātes, darbības galvenie virzieni

Izglītības iestādes attīstības mērķis un prioritātes

Vīzija. Jelgavas 4. sākumskola- mūsdienīga izglītības iestāde katra izglītojamā izaugsmei.

Misija. Uz bērnu centrēta izglītības procesa īstenošana, veicinot sabalansētu un nākotnes vajadzībām aktuālu prasmju kopuma veidošanos.

Mērķis. Nodrošināt kvalitatīvu, pieejamu, uz katru individu vērstu izglītības procesu attīstošā un drošā izglītības vidē.

Izglītības iestādē īstenojamās vērtības, tikumi.

Vērtības – Dzīvība, cilvēka cieņa, brīvība, ģimene, darbs, daba, kultūra, latviešu valoda un Latvijas valsts. Tikumi – atbildība, savaldība, laipnība.

Izglītības iestādes redzējums par izglītojamo, kurš beidz 6. klasi:

1. ir ieinteresēts un motivēts mācīties un attīstīties;
2. attīstītas pašvadītas mācīšanās pamatprasmis;
3. spēj kompleksi lietot iegūtās zināšanas, prasmes un paust attieksmes, risinot problēmas mainīgās reālās dzīves situācijās;
4. attīstītas caurviju pamatprasmis;
5. attīstītas rakstura iezīmes, vērtības, ieradumi, kas veicina socializēšanos un sadarbības kultūru;
6. augstu vērtē savu piederību skolai, pilsētai, Latvijas valstij.

Moto. “Ne no ielas, ne no sētas skaļās,
Cilvēkam no mājām jānāk ir” (Ā.Elksne)

Jelgavas valstspilsētas pašvaldības izglītības iestādes “Jelgavas 4.sākumskola” darbības galvenie virzieni 2021.-2023. mācību gadam

Mērķi 2021.-2023. gadam (*saskaņā ar izglītības iestādes attīstības plānu 2021.-2023. gadam*):

Nodrošināt kvalitatīvu, pieejamu, uz katru individu vērstu izglītības procesu attīstošā un drošā izglītības vidē.

Prioritātes 2021.-2023. gadam (*saskaņā ar izglītības iestādes attīstības plānu 2021.-2023. gadam*):

1. Kompetenču pieejas mācību saturā ieviešana un nostiprināšana.
2. Atbalsta sistēmas nodrošināšana iekļaujošai izglītībai.
3. Personību attīstošas un drošas izglītības vides veidošana.
4. Labas pārvaldības nodrošināšana un pārmaiņu izglītībā vadīšana.

Audzināšanas darba virzieni, mērķis, uzdevumi. Izkopjamie tikumi un kompetences**Audzināšanas darba pamatprincipi:**

1. Humanitātes princips.
2. Demokrātisma princips.
3. Sistemātiskuma, nepārtrauktības, vienotības princips.
4. Latviskās dzīvesziņas princips.

Audzināšanas darba virzieni audzināšanas mērķa un uzdevumu īstenošanai 2021.-2023. gadam

1. Nodrošināt iespēju katram izglītojamajam kļūt par patstāvīgu, mērķtiecīgu, tikumisku, un atbildīgu personību, veicinot izglītojamo izpratni par vērtībām un tikumiem.
2. Attīstīt izglītojamo individuālo spēju, prasmju, kompetenču izaugsmes iespējas. Sniegt atbalstu skolēnam sevis izzināšanas un mērķtiecīgas pašattīstības virzības procesā.

Audzināšanas darba mērķis

1. Organizēt un īstenot mērķtiecīgu un pēctecīgu audzināšanas darbu izglītības iestādē.
2. Audzināšanas procesā sekmēt brīvas, atbildīgas un humānas personības attīstību, pozitīvas vērtību sistēmas, pilsoniskās apziņas un valstiskās piederības veidošanos, patriotisma stiprināšanu.
3. Veidot pietāti pret dabu, otru cilvēku, dzīvību, tautu, cilvēci. Audzināt krietnus, godprātīgus, atbildīgus cilvēkus — Latvijas patriotus.

Audzināšanas darba uzdevumi

1. Bērnu audzināšanas procesā ņemt vērā humānas personības trīs veidojošos elementus:
  - brīvība (domas, apziņas, reliģijas);
  - atbildība;
  - pienākums.
2. Veidot demokrātiskai sabiedrībai raksturīgu attieksmi pret vērtībām, morāli, indivīda pienākumiem un tiesībām. Īstenot vērtībizglītību, veicinot izglītojamo izpratni, atbildīgu attieksmi un rīcību, kas apliecina tādas vērtības, kā dzīvība, cilvēka cieņa, brīvība, ģimene, darbs, kultūra, latviešu valoda, Latvijas valsts.
3. Audzināšanas darbībā iedzīvināt būtiskākos izkopjamos tikumus, indivīda brīvas domāšanas un rīcības izpausmes: atbildību, centību, drosmi, godīgumu, gudrību, laipnību, līdzietību, mērenību, savaldību, solidaritāti, taisnīgumu, toleranci.
4. Audzināt bērnus cieņu pret savu ģimeni, skolu, pilsētu, valsti, kā arī cieņu pret citām tautām, to kultūrvērtībām un cilvēka radošo darbību.
5. Rosināt izglītojamos aktīvai un radošai darbībai savas skolas, pilsētas sabiedriskajā un kultūras dzīvē, iesaistot tautas tradīciju un kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanas, pārmantošanas un tālāk nodošanas procesā.
6. Veidot tādas apstākļus skolā, lai bērns justos labi un spētu labvēlīgi izturēties pret apkārtējo pasauli.
7. Izzināt un rūpēties par bērnu interešu, spēju un vaļasprieku attīstīšanu, ļaujot bērnam attīstīties pašam ar savu aktīvu darbību, lieti izmantojot savus talantus, kompetences, prasmes, iemaņas. Rosināt radoši domāt un darboties, uztverot sevi kā vērtību - vienreizēju, unikālu, neatkārtojamu.

8. Rosināt izglītojamos aktīvai un izzinošai darbībai karjeras izglītībā, nostiprinot motivāciju dzīves prasmju apguvei un personīgās karjeras izvēlei un izaugsmei.
9. Veicināt un paplašināt izglītojamo pilsonisko aktivitāti, interesi un līdzdalību skolas dzīves plānošanā un organizēšanā, veidot pašpārvaldes darbības iemaņas, sekmēt līdzdalību un līdzatbildību.
10. Aktivizēt izglītojamos kopīgai darbībai, pilnveidojot saskarsmes un sociālās sadarbības prasmes. Attīstīt spēju adaptēties un integrēties mainīgajā sociālajā vidē, saprast un izvērtēt problēmas, spēju pieņemt atbildīgus lēmumus dažādās dzīves situācijās.

Novērtēšanas kritēriji

1. Ievērota bērnu tiesību, drošības un veselības aizsardzība.
2. Izglītojamos nostiprināta pilsoniskā apziņa, patriotisms, paaugstināta vērtībizglītības un dzīves prasmju apguves kvalitāte.
3. Sekmētas katra izglītojamā pašiniciatīvas, pašnodarbošanās vajadzības, veicināta karjeras attīstība.
4. Realizēta pozitīva, kvalitatīva sadarbība starp skolu un ģimeni.
5. Attīstītas izglītojamo sociāli emocionālās prasmes.
6. Organizēta izglītojamo talantu, prasmju un sasniegumu prezentēšanas pasākumi.

Attīstāmās kompetences

- Paškompetence (spēja izprast pašam sevi un reflektēt par savu dzīvi);
- Sociālā kompetence (prasme analizēt sociālos procesus un izturēšanos, risināt konfliktus, palīdzēt citiem cilvēkiem un citas dzīves prasmes);
- Ētiskā kompetence (spēja apzināties vērtības un veidot kritisku attieksmi, pārdomātus spriedumus par sevi un citiem);
- Eksistenciālā kompetence (prasme veidot jēgpilnu savu dzīvi: satiksmes drošība, darbība ekstremālās situācijās, veselīga dzīvesveida pamati utt.);
- Kultūras kompetence (spēja izprast kultūrvēsturisko pieredzi).

Izmantojamās metodes un darba formas

- **Izpratnes veidošanai** – sistemātisks izklāsts, pārrunas, literatūras izmantošana un lasīšana, diskusijas.
- **Attieksmes veidošanai** – situāciju analīze, pašanalīze, mācību ekskursijas, pārgājieni.
- **Prasmju veidošanai** – demonstrējumi, novērojumi brīvā dabā, lomu spēles, grupu darbs, pētījumi, projektu metode, akcijas, tikšanās, konkursi, draudzības pasākumi.
- **Darba formas** – klases stundas, svētku dienas, klases un skolas pasākumi, sporta pasākumi, organizatoriskie – radošie projekti, praktiskais darbs, talkas, aptaujas, izglītojamā/klases portfolio u.c.

Audzināšanas darba mērķu un uzdevumu īstenošana

Darbā ar skolēniem

- mācību stundās, klases stundā, klases pasākumos, starpbrižos, interešu izglītības nodarbībās, individuālajās/grupu nodarbībās, skolas pasākumos un projektos, ikdienas sadzīves situācijās;

- veicina skolēnu savstarpējo attiecību kultūru, konfliktu risināšanas prasmes, vardarbības mazināšanu, tolerances pilnveidošanu, savu pienākumu un tiesību ievērošanu, pamatvērtību popularizēšanu (klases stundas, diskusijas, lomu spēles, tikšanās ar speciālistiem, labdarības akcijas);
- atbalsta skolēnu padomes darbību, nodrošinot skolēnu padomes līdzdalību skolas dzīves jautājumā, spēju brīvi un patstāvīgi domāt un atbildīgi rīkoties (informēšana, pasākumu organizēšana, aptaujas, akcijas u.c.);
- veicina skolā interešu izglītības nodarbību daudzveidību un to īstenošanu atbilstoši skolēnu interesēm (piedalīšanās skolas un ārpuskolas pasākumos, pilsētas un valsts konkursos, sacensībās, skatēs);
- attīsta attieksmi pret darbu, kā personības pašrealizācijas un eksistences līdzekļu iegūšanas veidu, organizējot pasākumus karjeras izglītības īstenošanā (Karjeras izglītības stundas, Karjeras dienas, Ēnu dienas, klases stundas, konsultācijas, aptaujas, ekskursijas, tikšanās ar izglītojamo vecākiem, skolas absolventiem, citu izglītības iestāžu pārstāvjiem, uzņēmumu darbiniekiem);
- attīsta izglītojamo atbildību par dabas un apkārtējās vides aizsardzību un ilgtspēju darbojoties vides izglītības aktivitātēs, projektos;
- attīsta cieņu pret dzīvību, sevi un citiem, drošu paradumu izkopšanu, organizējot pasākumus izglītojamiem par drošības jautājumiem un rīcību ekstremālos apstākļos, veselīgu dzīvesveidu un atkarību profilaksi (tikšanās, praktiskas nodarbības, klases stundas, konkursi, mācību ekskursijas u.c.).

Darbā ar pedagogiem

- veicina pedagogu profesionālo pilnveidi (labās prakses piemēri, semināri, kursi, konferences, projekti) un organizē pasākumus pedagogu labās prakses un pieredzes apkopošanai un popularizēšanai audzināšanas darba jautājumos;

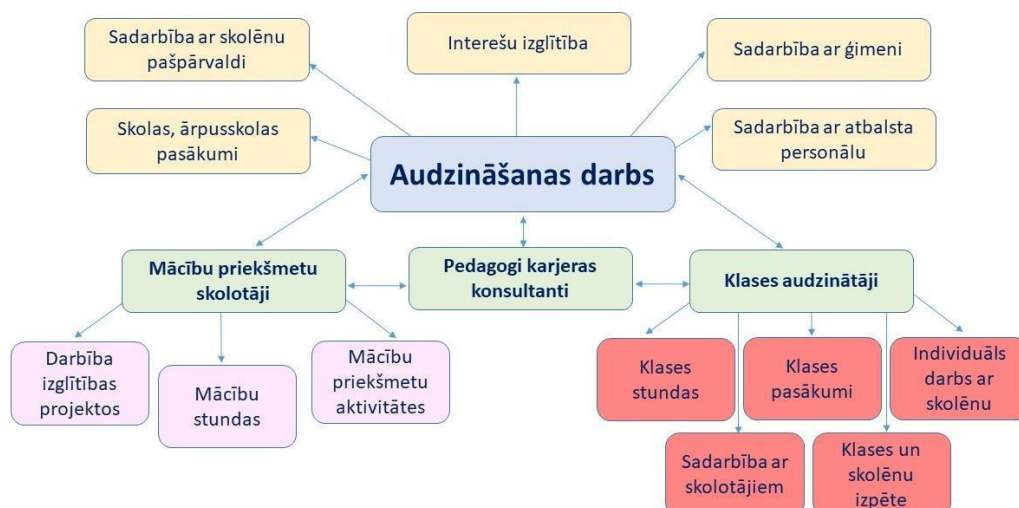
Darbā ar skolēnu ģimenēm

- rosina vecāku iesaisti paaudžu sadarbības veicināšanā un sabiedrības vienotības radīšanā (sapulces, koncerti, vecāku dienas, izglītojošas nodarbības, vecāku vadītās stundas).

Darbā ar sadarbības institūcijām

- veicina audzināšanas darbā iesaistīto institūciju sadarbību – Bērnu tiesību aizsardzības inspekcija, valsts un pašvaldības policija, Sociālais dienests, Bāriņtiesa.

Audzināšanas darba struktūra

Klases audzināšanas darba plānošana, klases stundu ieteicamās tēmas

Klases audzinātājs, ņemot vērā skolēnu vajadzības, skolas Audzināšanas darba programmu un skolas Audzināšanas darba plānu, kā arī valsts izvirzītās prioritātes, izstrādā savu audzināšanas darbības plānu, kurā ietver: klases stundas; skolēnu izpēti; skolotāju, skolēnu un vecāku sadarbību; klases pasākumus. Klases audzinātāju stundu plāns tiek veidots 35 klases stundām. Ņemot vērā klases vajadzības, klases audzinātājs izvēlas nepieciešamo stundu skaitu tematu apguvei, klases stundās izmantojamās metodes un paņēmienus. Klases stundas klases audzinātājs pēc nepieciešamības var plānot kā organizatoriskās, gatavojoties dažādiem pasākumiem (noformējums, priekšnesumu sagatavošana u.c.). Klases stundu laikā var būt organizēti pasākumi, tikšanās visām klasēm kopā vai atsevišķām klašu grupām, kas atbilst pasākumu tematiskajām grupām. Audzināšanas temati tiek aplūkoti arī vairāku mācību priekšmetu stundās, tādējādi klases audzinātājam ieteicams sadarboties ar attiecīgā mācību priekšmeta skolotāju;

Klases stundu tematiskai plānošanai ieteicams izmantot 2018.gadā Valsts izglītības satura centra izstrādātos "Atbalsta materiāli pilsoniskās audzināšanas un pilsoniskās līdzdalības sekmēšanai", 2016. gadā VISC izstrādātos metodisko materiālus "Ieteikumi Klases stundu programmas īstenošanai" un "Klases stundu programmas paraugs", kurā klases stundām ieteiktas šādas darba tēmas:

Sevis izzināšana un pilnveidošana

Mērķis: Sniegt atbalstu skolēnam sevis izzināšanas un mērķtiecīgas pašattīstības virzības procesā.

Uzdevumi: Radīt skolēnam iespēju

- izprast pašam sevi, apzināties savas attieksmes un rīcību;
- iegūt pieredzi, kā veidot pašam savu dzīvi, attiecības ar sevi un citiem;
- attīstīt savu pašapziņu;
- domāt un rīkoties patstāvīgi, uzņemties atbildību par savu rīcību.

Piederība valstij

Mērķis: Akcentēt skolēnu personisko lomu un uzdevumus ģimenes attiecībās, klases un skolas dzīves pilnveidošanā, piederības veidošanā savam novadam, pilsētai, reģionam un valstiskās apziņas stiprināšanā.

Uzdevumi:

- veidot pozitīvas attiecības starp ģimenes locekļiem, klases un skolasbiedriem;
- attīstīt iniciatīvu, prasmi uzņemties pienākumus un būt atbildīgam par to izpildi;
- apgūt prasmes sadarboties ar vienaudžiem un dažādu paaudžu cilvēkiem;
- izprast un respektēt citu cilvēku atšķirības un vajadzības;
- stiprināt patriotismu, lojalitāti un piederību skolai, novadam, pilsētai, valstij.

Pilsoniskā līdzdalība

Mērķis: Veicināt skolēnu izpratni par indivīda un sabiedrības mijiedarbību, līdzatbildību par apkārtējiem procesiem un personīgās aktivitātes nozīmi sabiedrisko notikumu veidošanā un dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Uzdevumi:

- apgūt prasmes iesaistīties daudzveidīgā sabiedriskajā darbībā un veidot priekšstatus par pilsoniskās līdzdalības iespējām;
- veidot izpratni par savām un citu tiesībām un pienākumiem un to ievērošanu;
- analizēt savu pieredzi un attīstīt kritisko spriestspēju par sabiedriskajiem procesiem, veidot tolerantu attieksmi pret citādo sev līdzās;
- attīstīt prasmes, atbildību un pilnveidot kompetences ilgtspējīgas attīstības jautājumos.

Veselība un vide

Mērķis: Rosināt skolēnus ievērot veselīgu dzīvesveidu un izprast apkārtējo vidi kā nosacījumu dzīves kvalitātes nodrošināšanai.

Uzdevumi:

- iegūt augstu pašapziņu un pozitīvu pašnovērtējumu (justies labi "savā ādā", prast rūpēties par sevi un savu ķermeni);
- apgūt iemaņas un prasmes, kas palīdzētu pieņemt atbildīgus lēmumus savai fiziskai, psihiskai un sociālai attīstībai;
- atbilstoši rīkoties ar atkarību izraisošo vielu (tabaka, alkohols, narkotiskās, psihotropās, kā arī jaunās psihoaktīvās vielas u.c.) lietošanu saistītās situācijās vai nonākot saskarē ar atkarību izraisošiem procesiem (azartspēles, jaunās tehnoloģijas u.c.);
- veidot pozitīvu attieksmi pret apkārtējo vidi.

Drošība

Mērķis: Veidot skolēnos izpratni par drošības jautājumu apguves nepieciešamību un ievērošanu ikdienā savas un citu drošības un veselības saglabāšanā.

Uzdevumi:

- rosināt izpratni par drošību dažādās situācijās;
- attīstīt prasmes novērtēt drošību un rīkoties dažādās situācijās;
- sekmēt skolēnu atbildību lēmumu pieņemšanā savas un līdzcilvēku drošības nodrošināšanā.

Karjeras izvēle (Tematam *Karjeras izvēle* izveidots *Jelgavas 4. sākumskolas Karjeras attīstības atbalsta plāns*)

Skolēnu izpēte

Skolēnu izpēte tiek balstīta uz audzināšanas darbā izvirzītajām aktualitātēm, skolas un klases audzināšanas izvirzītajiem mērķiem un uzdevumiem.

Tēmas skolēnu izpētei:

1. sociālā statusa un attieksmju izpēte;
2. personības izpēte, pašnovērtējums;
3. vērtību orientācijas izpēte;
4. mācību pieredzes un kvalitātes izzināšana;
5. saskarsmes izpēte;
6. karjeras izvēles izpēte;
7. mācību motivācijas izpēte

Vērojumi, izpētes rezultāti tiek apkopoti un analizēti, izdarīti secinājumi, veidotas tālākās attīstības vajadzības.

Izmantojamie avoti:

Literatūra:

1. Beloraga G. Drošība dažādās situācijās.- R.: Zvaigzne ABC, 2003
2. Ceļa zīmju komplekts. CSDD
3. Civilā aizsardzība. Civilā aizsardzība Minimālās prasības civilās aizsardzības kursa saturam vispārējā un profesionālajā izglītībā. – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2011
4. Damberga A. Ceļu satiksmes drošība 1.-4.klasei. – Lielvārde: Lielvārds, 2003
5. Drošība internetā. Rikasgrāmata skolotājiem. - Latvijas Interneta asociācijas Drošāka interneta centrs „Net-Safe Latvia”, 2010
6. Drošība. Metodiski ieteikumi pamatskolai. – R.: ISEC, 2004.
7. Katram bērnam drošību. – R.: Bērnu un ģimenes lietu ministrija, 2004
8. Ko darīt, ja...Jautājumi un atbildes par dažādām situācijām skolas vidē. – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2012.
9. Lāma D., Kjaspere V. Metodiskais materiāls ceļu satiksmes drošības jautājumu apguvei pamatizglītībā. – R.: ISEC, 2008
10. Lāsēns un ceļu satiksme. – R.: Rasa ABC, 2003
11. Metodiskais līdzeklis “Veselības un drošības jautājumu aktualizēšanai sākumskolā”. – R.: Rīgas Stradiņa universitātes Darba drošības un vides veselības institūts, 2012
12. Metodiskie ieteikumi drošības jautājumu mācīšanai 1.–4. klasē audzinātāja stundās. – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2011
13. Metodiskais materiāls "Dzīvnieki un tava drošība" darbam ar pirmsskolas un pamatskolas bērniem – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2013
14. Mācību filma „Saku Vau, lai nebūtu Au!”
15. Mācību filma velosipēdistiem. CSDD
16. Mācību līdzekļi satiksmes drošībā velosipēdistu apmācībai „Ceļā ar velosipēdu”, VAS Latvijas dzelzceļš.- R.: Zvaigzne ABC, 1998
17. Mācību materiālu komplekts Sargā sevi! - R.: SAC, 2002
18. Metodiskie materiāli “Esi redzams!”.- R.: CSDD
19. Sociālie stāsti par veselību un drošību 7.-9.klasē “Īsi stāsti drošai dienai”. Metodiskais materiāls skolotājiem un mācību spēle. – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2013

20. Vesels un drošs. Spēle tiešsaistē un videomateriāls "Ar spēles palīdzību bērniem mācīs drošu uzvedību". – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2013
21. Vesels un drošs – ikdienu Tev apkārt. Interaktīvs elektronisks materiāls pirmsskolas un sākumskolas bērniem vecākiem un pedagogiem – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2013
22. www.112.lv
23. www.csdd.lv
24. www.emergency.lv
25. www.vugd.gov.lv

Klases stundās izmantojamās metodes un paņēmieni

Nosaukums	Īss raksturojums	Norises plānojums
Darbs ar masu medijiem	Skolotājs piedāvā skolēniem kādu no mediju piedāvātajām informācijām uzdevumu veikšanai. Masu mediji veido skolēnu redzesloku pat vēl vairāk nekā izglītības sistēma. Svarīgi skolēniem ir iemācīties saprast mediju valodu, pasniegto realitātes atspoguļojumu, saprast atspoguļoto notikumu cēloņus, atpazīt piedāvātās informācijas mērķus. Skolēni mācās izteikt savu viedokli par informāciju TV, radio, avīzēs, žurnālos utt. Nozīmīgi iekļaut arī filmu skatīšanos, lai mācītos tās vērtēt.	Sagatavošanās. Skolotājs ir rūpīgi saplānojis uzdevumus pirms atbilstošām aktivitātēm. Sagatavo skolēnus, piemēram, filmas tematikai, pastāsta par jautājumiem, kurus uzdos pēc filmas skatīšanās, kam jāpievērš uzmanība, skatoties filmu. Analīze. Skolēni atbilstoši izvirzītājiem uzdevumiem veic kritisku skatīšanos/ klausīšanos vai skatīšanos. Iegūst informāciju – analizē, veido jautājumus vai atbild uz jautājumiem. Saruna. Tiek apspriesti skolēnu veiktie uzdevumi, viņu secinājumi par uztverto un saprasto.
Diskusija	Diskusijā tiek izpētīta un apspriesta kāda problēma/ jautājums, lai tās dalībniekiem veidotos sava attieksme pret piedāvāto tematu. Senāk tika uzskatīts, ka diskusijas uzdevums ir atrast "objektīvo patiesību", tagad tā ir drīzāk argumentācijas pārbaude par kādu tēmu un savas spriestspējas uzlabošana. Tā ir mācīšanās, izmantojot dialektiski pretstāstītas tēmas vai pozīcijas, starp kurām skolēniem jāizlemj pēc iepriekš norunātiem spēles noteikumiem. Skolēni cenšas izprast un pieņemt citu viedokli, mācās skaidri un precīzi formulēt savu viedokli. Diskusija ir sadarbība grupā un sekmē skolēnu komunikācijas prasmes, taču tik pat nozīmīga tā ir paškompetences attīstīšanai, piemēram, ir jāapgūst prasme pārvarēt bailes, nedrošību sevī, runājot auditorijai. Galvenie skolēna uzdevumi diskusijā: skaidri izteikt savas domas; ieklausīties citos, izprast citu viedokli,	Sagatavošanās. Tiek izlemts, kam, kad, kur, ar ko, par ko ir jādiskutē, kāds būs diskusijas veids, kādi būs diskusijas noteikumi. Tēzu izstrādāšana. Tiek izvirzītas, izstrādātas diskusijas tēzes. Argumentēšana. Notiek diskusija-vispirms pamatojošus un atspēkojošus argumentus izsaka proponenti, pēc tam – oponenti. Vēlāk var iekļaut citus argumentus. Novērtēšana. Diskusiju var noslēgt pat ar balsošanu var pat klausītāji). Izmantojami visi diskusiju veidi: punktētā diskusija; piramidālā diskusija; debates, sniegabumba; plenārdiskusija, 2 cepuru diskusija (vienai un tai pašai personai ir par un pret loma, ko parāda cepuru maiņa.)

	uzņemties atbildību. Diskusijas metode sekmē apgūt būtiskas vērtības: brīvību (katrs dalībnieks var piedāvāt savu domu, ideju, viedokli; vienlīdzību (vienmēr tiek uzklauti visi viedokļi); cieņu pret cilvēku (var apstrīdēt viedokli, nevis pašu cilvēku; tiek respektēts katra dalībnieka viedoklis).	
Drāmas metode	Tā tiek uzskatīta par instrumentu, kas palīdz Attīstīties ikvienam cilvēkam, veikt vingrinājumus dzīves mākslā, atklājot sevi un savus uzskatus. Drāmas metode ietver trīs būtiskas pakāpes: 1. Paplašināt zināšanas par sevi (ietvertas zināšanas par savu ķermeni, savām spējām, savu “es”); 2. Paplašināt zināšanas par citiem, par konfliktu risināšanu (mēģina saprast citus – klasesbiedrus, ģimeni, skolotājus utt., iemācīties viņos klausīties un sazināties); 3. Paplašināt zināšanas par sabiedrību (kā sabiedrība darbojas, ko tā prasa no indivīda). Šī metode aptver maņu un koncentrēšanās vingrinājumus, runu, dziesmas, izteikšanās vingrinājumus, vienkāršas improvizācijas, ritmiku.	Piemēram, uzdevums “Krēsls”(sekmē koncentrēšanās spējas): izvēlas kādu krēslu/priekšmetu, manipulē ar to – izspēlējot dažādas objekta pozīcijas un iekļaujot tajā citus dalībniekus. Sagatavošanās/iejušanās. Krēsls tiek nolikts klases vidū un uzsākta diskusija par krēsla pielietošanas iespējām. (Tiek aicināti apzināties savu emocionālo noskaņojumu un koncentrēties.) Spēle. Katrs skolēns pēc kārtas paņem krēslu un parāda, kā vēl varētu izmantot krēslu (apgāž krēslu ar kājām gaisā un iedomājas, ka tā ir dzimšanas dienas torte un nopūš 4 svečītes. Refleksija.
Klases pārrunas	Pārrunās skolēni tiek iesaistīti kā sociāli vienlīdzīgi, atbildīgi klases dalībnieki. Skolotājs ir grupas vadītājs. Grupas pārrunas palīdz skolēniem saprast sevi un citam citu, kā arī vērtēt savu motivāciju un uzskatus, palīdz izpētīt un saprast problēmas, kā tās risināt savā klasē un skolā. Klases pārrunas stimulē bērnus klausīties citos, palīdzēt citiem. (Dalīta atbildība.) Pārrunās tiek noteikti grupas likumi un sekas.	Ievada saruna. Rosina skolēnu interesi par tematu un sagatavo viņus pārrunām. Tas parāda skolēnu vispārējo attieksmi pret šo tēmu. Izzināšana. Skolēns izsaka savas domas un izjūtas par tēmu, atbildot uz jautājumiem (sākumā tie ir vispārīgāki, pēc tam kļūst arvien konkrētāki). Tā ir iespēja bērniem izpaust savas problēmas, apzināties tās un salīdzināt savu pieredzi ar citiem. Tiek veicināta jauna izzinoša un emocionāla mācīšanās. Tiek saredzēti citu uzskati un domas, palīdz bērniem iegūt izpratni par doto tēmu. Darbība. Konkrētu ideju meklēšana, kā risināt jautājumus, kas sagādā skolēniem problēmas. Tiek uzsvērtas specifiskas uzvedības pārmaiņas. Skolēni piedāvā veidus, kā tikt galā ar noteiktu problēmu (bērni vairāk ieklausās savu vienaudžu padomos!). Nobeigums. Kopsavilkums un iespēja skolēniem pateikt, ko viņi ir apzinājušies.
Klases sanāksmes - Riņķa laiks	Klases ikdienas notikumi prasa to kopīgu apspriešanu. Tas ir laiks/iespēja, kad spriest par attiecībām, vienādajām tiesībām, draudzību, taisnīgumu u.c. Šajā laikā skolēni var arī izzināt savu pieredzi un apzināties	Sanāksmes sākums – iesildīšanās spēles, vingrinājumi. Skolēni sēž aplī (tiek nodrošināts savstarpējs redzes kontakts). Sākumā nepieciešams atgādināt par pamatlikumiem: nevienam nav tiesību otru pazemot; neviens nedrīkst cita vārdu lietot negatīvā nozīmē; visiem ir jāklusās ikviens runātājs; ikvienam tiek dota

	savu individualitāti. Tā ir arī iespēja mācīties sadarbību un pieprasa Attīsta spēju spriest, respektējot morāles normas un gatavību izturēties un rīkoties atbildīgi. Sekmē sociāli pieņemamu uzvedību, kas balstās uz izpratni, kāpēc šāda uzvedība ir vēlama, pareiza un nepieciešama. Tā ir iespēja regulāri nodrošināt iespēju apspriest to, kas skolēnus satrauc, apsvērt un Pārrunāt problēmas, izstrādāt risinājumus, darbības plānus. (Sanāksmes norise ir tikpat svarīga kā saturs!)	iespēja runāt. Spēles sanāksmes sākumā domātas, lai mazinātu spriedzi vai arī lai palīdzētu koncentrēties, nomierināties un darboties mērķtiecīgi. Atklāta saruna. Sanāksmes struktūra vienmēr ir līdzīga, mainās tikai tās saturs. Sarunas laikā var dot kādu priekšmetu skolēniem, kas nosaka, kam un kad ir tiesības runāt. Skolotājs var ierosināt par kādu noteiktu tematu vienu teikumu, kuru visi turpina, piemēram, “Man vajadzīga palīdzība, jo es...” “
Mape	Mapē tiek iekļauta skolēna izveidota pašaudzināšanas programma kādam noteiktam laika posmam un piezīmes, kritisks pašnovērtējums par programmā izvirzītajiem sasniegtajiem/nesasniegtajiem kritērijiem. Skolēns pats veido šo mapi, izvēloties, kādu informāciju vēlas tajā iekļaut. Skolotājs plāno individuālas sarunas ar skolēnu, lai pēc noteikta perioda varētu kopīgi izvērtēt gan sasniegtos rezultātus, gan problēmas, kas radušās. Tas veicina pašizpēti, pašanalīzi, pašregulāciju.	Sagatavošanās. Tiek pārrunāts par skolēnu vajadzībām sevi izzināt un izvēlēties mērķus sevis pilnveidošanai. Tiek izstrādāta programma, kā var īstenot savus nodomus. Mapes veidošana. Tiek precizēts, kādu informāciju par skolēnu ietvers mapē, kā analizēs sevi un savus sasniegumus. Šajā posmā skolotājam nepieciešams īpaši atbalstīt katru skolēnu, lai attīstītu skolēnu pašanalīzes un pašnovērtēšanas prasmes. Analīze un novērtēšana. Individuālajās sarunās ar skolēniem sekmē viņu izpratni: kā, kad, kur, kāpēc es tā domāju un rīkojos. Rezultātā top atkal jauna programma vai papildinājumi iepriekšējai.
Projekta metode	Skolēni tiek iesaistīti: 1. izpētes projektos, kuru mērķis – iegūt un sistematizēt informāciju vai noskaidrot, izzināt kādu problēmu; 2. darbības projektos, kuru mērķis – veikt reālas, praktiskas, konkrētas izmaiņas klases, skolas, vietējās sabiedrības mērogā. Tie ļauj skolēnam līdzdarboties nozīmīgu problēmu risināšanā un apgūt prasmi pieņemt atbildīgus lēmumus. Projekta metode nodrošina bērna pamatvajadzības, kas ir svarīgas viņu personības attīstībai: būt pieņemtam, būt piederīgam savai klasei; būt līdzatbildīgam; iemācīties jaunu pieredzi, izteikt sevi, piedalīties un apliecināt sevi.	Projekta iniciatīva. Skolotājs vai kāds no skolēniem ierosina projektu – ir ideja, kāds ievērojams pasākums, darbības vēlme utt. (Jebkuras dzīves parādības var kļūt par projekta iniciatīvu!) Svarīgākais – lai skolēni varētu brīvi izteikt savas domas. Iniciatīvu sistematizācija. Skolēnu radušās idejas tiek kopīgi analizētas (iepriekš vienojas par formu, kādā to darīs). Šis posms beidzas ar projekta skici – jomu, kurā skolēni turpmāk darbosies. Tā nav jāapraksta detalizēti, iezīmē tikai galvenos elementus. Piemēram, vienojas, ka semestra laikā katrā klases stundā strādās ar informāciju par to, kā var izvēlēties un sasniegt dzīves mērķus. Darbības jomu kopīga attīstīšana. Izveidojas projekta plāns – tiek nolemts, ko, kurš, kā dara un arī kāpēc kāds kaut ko dara. Realizācija. Aktivitātes darbības jomā, projekta realizācija. Projekta norise ir atkarīga gan no grupas iekšējās struktūras, gan ārējiem nosacījumiem – telpas, laika un citiem resursiem. Realizācijas laikā tiek iekļauts “plānots laiks”, kad tiek pārrunāts sasniegtais, problēmas, meklēti jauni risinājumi.

		Projekta noslēgums. Skolēni grupā apspriež projekta rezultātu (tāpat kā projekta iniciatīvu). Tiek izvērtēta grupas sadarbība: kā tika ievērota vienošanās, kuras darbības vēlmes īstenojās/neīstenojās utt.
Sarunas mazās grupās	Skolēni sarunās apmainās ar viedokļiem, vērtējumiem un pieredzi. Ikviens grupā izsaka savu viedokli un gūst informāciju no citiem. Sarunām skolotājs izvirza noteiktus uzdevumus un noteikumus. Par sarunas tēmu var kļūt arī paši spēles noteikumi. Sarunas attīsta komunikatīvās prasmes.	Sagatavošanās. Tiek izveidotas grupas un vienojas par sarunas tēmu un noteikumiem. Saruna. Novērtēšana/refleksija. Analizē gan sarunas norisi, gan sarunas rezultātus.
Simulācijas spēles	Skolēni iejūtas lomās un darbojas iedomātā vidē. Tipiskākie uzdevumi ir atrast, pamatot un prezentēt savu lēmumu un risinājumu specifiskās situācijās. Sarežģītas ir tās situācijas, kurās skolēniem nepieciešams izmantot apjomīgas fona zināšanas, lai varētu iejusties lomā. Pedagoģis palīdz skolēniem izpētīt problēmsituācijas aspektus un salīdzināt alternatīvos viedokļus. Tas sekmē skolēniem arvien skaidrāk apzināties savu viedokli, savu reakciju – izprast savu uzvedību un rīcību. Īpašu audzinošo efektu gūst, ja tiek izmantoti fakti, kas ilustrē sociālās problēmas un tiek nodrošināta situācija, ka skolēni atklāti var izteikt savu viedokli. Simulācijas spēles var palīdzēt skolēniem apzināties personas vērtības un uzvedību, apgūt personu savstarpējo attiecību problēmu risināšanas stratēģijas. Tās sekmē empātijas attīstību – spēju just līdzīgu citu emocijām, pārdzīvojumam.	Sagatavošanās. Nepieciešams precīzi analizēt vides iezīmes, lai šo situāciju varētu atveidot pēc iespējas tuvāk realitātei. Skolēni tiek ievadīti situācijā/problēmā. Parasti tiek piedāvātas kompleksas situācijas, un skolēni iepazīstināti ar spēles nosacījumiem. Spēles sagatavošana. Skolēni analizē un sadala lomas. Vienošanas par spēles variantu, iejūtas problēmsituācijā un lomā. Spēle. Skolēni vai nu pa vienam vai grupās veic spēles darbības. Novērtēšana. Spēles problēmsituācijas tiek attiecinātas uz pašreizējo dzīves pieredzi un tās problēmām, tiek analizēti rīcības vispārējie principi. Nepieciešams izvērtēt veiksmes un neveiksmes, kā arī spēles norises kvalitāti. Iespējams izmantot visdažādākos veidus: lomu spēles, plānošanas spēles, lietišķās spēles; personu simulācija; likumu spēles, datorsimulācijas.
Situāciju analīze	Skolēni individuāli vai grupās strādā ar materiāliem par kādu situāciju/gadījumu. Skolēnu uzdevums ir atrast, pamatot un pēc tam prezentēt lēmumus un risinājumus katram konkrētajam gadījumam, salīdzināt tos ar reālām situācijām dzīvē. Dažādu situāciju analīze ļauj risināt reālus (vai reālajai dzīvei tuvus) notikumus klasē ģimenē, skolā, sabiedrībā.	Sagatavošanās. Ir izveidots situācijas apraksts. Tiek sagatavoti materiāli (laikraksti, žurnāli, literārie darbi, video un audio materiāli) un skolēni tiek ierosināti konkrētai tēmai/uzdevumam. Analizēšana. Skolēni interpretē situāciju un cenšas iegūt vēl papildus informāciju par situāciju. (Kādi faktori sekmēja notikumu attīstību? Kāds bija notikuma iemesls? Vai rīcība varēja būt citāda? Kāda?) Izstrādāšana. Var izveidot grupas, lai salīdzinātu Problēmu interpretācijas, pārbaudītu risinājumu iespējas un izdarītu secinājumus. Izvērtēšana. Tiek prezentēti rezultāti (lēmumi,

		rīcības plāns, ieteikumu pakete utt.) un diskutēts par atsevišķiem risinājumiem. Beigās tiek izlemts par vienu risinājumu. Pielietošana. Tiek salīdzināts atrastais risinājums ar dzīvē pieņemtajiem lēmumiem. Iespējamie varianti: novērtēšanas gadījums; Izlemšanas gadījums; informācijas gadījums; problēmas atrašanas gadījums; problēmas risināšanas gadījums; izpētes gadījums; pastkastītes gadījums.
Spēles	Spēles pilda vairākas funkcijas: veicina skolēnu izziņas spēju attīstību; stimulē radošo procesu; palīdz attīstīt sadarbības prasmes, veidojot iecietīgu attieksmi pret citiem tās dalībniekiem; veicina spriedzes mazināšanos grupā, ļauj gūt pozitīvas emocijas un gandarījumu par veiksmīgu darbību.	Sagatavošanās. Tiek izvirzīts mērķis, motivēti skolēni, iepazīstināti ar noteikumiem un lomu pieņemšana. Spēles norise. Nepieciešams nodrošināt visu spēlētāju aktīvu līdzdarbību un līdztiesību, spēles noteikumu ievērošana. Jārūpējas par pozitīvu emocionālo fonu. Spēles noslēgums. Darbības un rezultātu spēles dalībniekiem. Piemēram, spēle “Draudzības koks”: skolotājs iestāda “koku” puķu podā, pie tā zariem piestiprina lapiņas ar uzdevumiem, kuras katru rītu (apmēram vienu nedēļu) paņem ikviens klases skolēns un dienas laikā to izpilda (Pasaki šodien A. kaut ko ļoti labu.) Šī spēle var palīdzēt skolēniem mācīties otrā cilvēkā pamanīt pozitīvo, par to priecāties.
Vizualizācija	Skolēni izveido dažādus simboliskus uzskates līdzekļus: domu kartes, shēmas, zīmējumus utt.	Sagatavošanās. Lai skolēni iedziļinātos tēmā, skolotājs sagatavo kādu “iesildīšanās uzdevumu”, piemēram, tematam par vidi klasē, tie var būt nepabeigti teikumi, kurus pabeidz katrs skolēns individuāli: mūsu klasē ir veiksmīga...; mūsu klasē es gribētu mainīt...utt. Vizualizēšana. Grupa veido kolāžu par sociālo vidi klasē, vērtējot savstarpējās attiecības. Izdomā kolāžas nosaukumu. Novērtēšana. Skolotāja kopsavilkums par vērojumiem kolāžas veidošanas laikā. Kolāžas tiek piestiprinātas klasē pie sienas un skolēni pārrunā, kāda ir darba pamatdoma.

Literatūra audzinātāju pašizaugsmei

- Bouvels Ričards A.** Gara inteliģence. 7 soļi : praktisks ceļvedis mērķa, panākumu un laimes sasniegšanai / Ričards A. Bouvels ; no angļu val. tulk. Dace Āboliņa. - Rīga : Apgāds Zvaigzne ABC, 2008. – 245
- Kalme Arvīds.** Kāds es esmu? : pašizziņas testi / Arvīds Kalme; vāka diz. Aigars Truhins. - Rīga : Zvaigzne ABC, [2008].
- Kovejs Stīvens R.** Sāc ar svarīgāko : dzīvot, mīlēt, mācīties un atstāt garīgo mantojumu / Stīvens R. Kovejs, A. RodžersMerils, Rebeka R. Mirila ; [no angļu valodas tulkojusi Signe Skujeniece]. - Rīga :

Zvaigzne ABC, [2009]. - 367 lpp.

4. **Maka Kristīne.** Ceļš pie sevis. 2012

5. **Rats Toms.** Cik pilns ir jūsu spainītis : pozitīvas stratēģijas darbam un dzīvei / T.Rats, D.Kliftons. - Rīga :

Trīs, 2005/06. - 132 lpp. Saturā: Grāmata ir balstīta uz visaptverošiem pētījumiem psiholoģijā. Izmantojot vienkāršu spainīša un kausa metaforu, tā atklāj, ka arī pati īsākā saskarsme ietekmē jūsu attiecības, produktivitāti, veselību un pat dzīves ilgumu.

6. **Reiters Andžejs.** Īstā bagātība. – autorizdevums, 2011.- 116 lpp.